

GATEN

Louis Sachar Gaten

Lemniscaat Rotterdam

© Nederlandse vertaling Marja Waterman, 1999

Omslag: Bas Sebus

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v. Rotterdam 1999

ISBN 90 5637 242 4

Copyright © 1998 by Louis Sachar

Oorspronkelijke titel: *Holes*

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk: Drukkerij Haasbeek b.v., Alphen aan den Rijn

Bindwerk: Boekbinderij Spiegelenberg b.v., Zoetermeer

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Voor Sherre, Jessica, Lori, Kathleen en Emily

*en voor Judy Allen,
lerares in een vijfde klas,
van wie we allemaal iets kunnen leren.*

U BETREEDT CAMP GREEN LAKE

1

Er is geen meer bij Camp Green Lake. Ooit was hier een heel groot meer, het grootste van Texas. Dat was meer dan honderd jaar geleden. Nu is het alleen nog maar een droge, vlakke woestenijs.

Vroeger bestond er ook een stadje dat Green Lake heette. Het stadje is verschrompeld en opgedroogd, samen met het meer en de mensen die er woonden.

In de zomer schommelt de temperatuur overdag rond de 33 graden in de schaduw – als je tenminste schaduw kunt vinden. Er is niet veel schaduw te bekennen in een groot opgedroogd meer.

De enige bomen die er staan, zijn twee oude eiken aan de oostkant van het ‘meer’. Tussen die twee bomen is een hangmat opgehangen, en daarachter staat een houten hut.

Het is verboden voor de kampbewoners om in de hangmat te liggen. Die is van de directeur. De directeur heeft de schaduw in eigendom.

Op het meer zoeken ratelslangen en schorpioenen beschutting onder stenen en in de gaten die door de kampbewoners zijn gegraven.

Knoop de volgende stelregel over ratelslangen en schorpioenen goed in je oren: als je ze met rust laat, laten ze jou ook met rust. Normaal gesproken.

Gebeten worden door een schorpioen of zelfs een ratelslang is niet het ergste dat je kan overkomen. Je zult er niet dood aan gaan.

Normaal gesproken.

Soms zal een kampbewoner proberen gebeten te worden door een

schorpioen, of zelfs een kleine ratelslang. Dan mag hij een dag of twee in zijn tent doorbrengen om te herstellen, in plaats van een gat te moeten graven in het meer.

Maar je wilt beslist niet gebeten worden door een geelgevlekte hagedis. Dat is het ergste dat je kan overkomen. Dan sterf je een langzame en pijnlijke dood.

Altijd.

Als je gebeten wordt door een geelgevlekte hagedis, dan kun je net zo goed de schaduw van de eiken opzoeken en in de hangmat gaan liggen.

Niemand kan je meer iets doen.

De lezer vraagt zichzelf waarschijnlijk af: Waarom zou iemand naar Camp Green Lake gaan?

De meeste kampbewoners hadden geen keus. Camp Green Lake is een kamp voor slechte jongens.

Als je een slechte jongen neemt en hem iedere dag in de volle zon een gat laat graven, wordt hij vanzelf een goede jongen.

Dat was in ieder geval wat sommige mensen dachten.

Stanley Yelnats had de keus gekregen. De rechter had gezegd: 'Je mag kiezen: de gevangenis in, of naar Camp Green Lake.'

Stanley kwam uit een arme familie. Hij was nog nooit op kamp geweest.

Stanley Yelnats was de enige passagier in de bus, als je de chauffeur of de bewaker niet meerekende. De bewaker zat naast de chauffeur met zijn stoel achterstevoren, zodat hij Stanley in het gezicht keek. Op zijn schoot lag een geweer.

Stanley zat ongeveer tien rijen verder terug, met handboeien vastgeketend aan zijn armleuning. Zijn rugzak lag op de zitplaats naast hem. Er zat een tandenborstel in, tandpasta, en een doos briefpapier die zijn moeder hem had gegeven. Hij had beloofd haar minstens één keer per week te schrijven.

Hij keek uit het raam, hoewel er niet veel te zien viel – voornamelijk velden met hooi en katoenplanten. Hij was op een lange busreis naar niemandsland. De bus had geen airconditioning, en de hete, zware lucht was bijna net zo benauwend als de handboeien. Stanley en zijn ouders hadden geprobeerd net te doen alsof hij gewoon voor een poosje op kamp ging, zoals rijkelui's kinderen doen. Toen Stanley kleiner was speelde hij weleens met opgezette beesten; dan deed hij net alsof de dieren op kamp waren. Hij noemde het 'Kamp Leve de Lol'. Soms liet hij ze voetballen met een knikker. Andere keren namen ze een hindernisbaan, of liet hij ze bungee jumpen van een tafel, vastgebonden aan kapotte elastiekjes. Nu probeerde Stanley net te doen alsof hij naar Kamp Leve de Lol ging. Misschien zou hij er wat vrienden maken, bedacht hij. Hij zou in ieder geval in het meer kunnen zwemmen.

Thuis had hij geen vrienden. Hij was te dik en de kinderen bij hem op school pestten hem met zijn omvang. Zelfs zijn leraren maak-

ten soms botte opmerkingen zonder dat ze het in de gaten hadden. Tijdens zijn laatste schooldag ging de wiskundeles van mevrouw Bell over verhoudingen. Bij wijze van voorbeeld nam ze het zwaarste en het lichtste kind van de klas, en liet hen zichzelf wegen. Stanley woog drie keer zoveel als de andere jongen. Mevrouw Bell schreef de verhouding op het bord, 3:1, zonder zich te realiseren hoezeer ze hen beiden in verlegenheid had gebracht.

Later op die dag werd Stanley gearresteerd.

Hij keek naar de bewaker, die in elkaar gezakt op zijn stoel zat, en vroeg zich af of hij in slaap was gevallen. De bewaker had een zonnebril op, dus Stanley kon zijn ogen niet zien.

Stanley was geen kwaai knul. Hij was niet schuldig aan het vergrijp waarvoor hij was veroordeeld. Hij was alleen maar op het verkeerde moment op de verkeerde plaats geweest.

Het kwam allemaal door zijn waardeloze-smerige-rottige-varkens-stelende-over-overgrootvader!

Hij glimlachte. Dat was een familiegrapje. Altijd als er iets fout liep, gaven ze Stanleys waardeloze-smerige-rottige-varkens-stelende-over-overgrootvader de schuld.

Naar verluidt had hij een over-overgrootvader die een varken had gestolen van een zigeunerin met één been, en zij had een vloek uitgesproken over hem en al zijn nazaten. Stanley en zijn ouders geloofden natuurlijk niet in vervloekingen, maar steeds als er iets misging, was het een goed gevoel om iemand daarvan de schuld te kunnen geven.

Er gingen heel veel dingen mis. Ze leken altijd op het verkeerde moment op de verkeerde plaats te zijn.

Hij keek uit het raam naar de uitgestrekte leegte. Hij keek naar de golvende beweging van een telefoondraad. In gedachten kon hij zijn vaders bromstem horen, waarmee hij zachtjes voor hem zong:

*‘Ik wou, ach, ik wou,’ verzuchtte de specht,
‘dat de schors op de bomen wat zachter was.’
En de wolf wacht beneden – hongerig, eenzaam,
huilt hij tegen de maan:
‘Ik wou, ach, ik wou-ou-ou!’*

Dat was een liedje dat zijn vader altijd voor hem zong. De melodie was lieflijk en melancholiek, maar Stanleys lievelingsstukje was als zijn vader het woord ‘wou’ huilde.

De bus reed over een hobbel en de bewaker ging rechtop zitten, onmiddellijk weer waakzaam.

Stanleys vader was uitvinder. Om een succesvol uitvinder te zijn heb je drie dingen nodig: intelligentie, doorzettingsvermogen en gewoon een beetje geluk.

Stanleys vader was slim en had veel doorzettingsvermogen. Als hij met een project begon, kon hij er jaren aan werken; soms ging hij dag en nacht door. Hij had alleen nooit geluk.

Iedere keer als een experiment was mislukt, hoorde Stanley hoe hij zijn smerige-rottige-varkens-stelende-overgrootvader vervloekte. Stanleys vader heette ook Stanley Yelnats. Stanleys vaders volledige naam was Stanley Yelnats de Derde. Onze Stanley is Stanley Yelnats de Vierde.

Iedereen in de familie had het altijd leuk gevonden dat ‘Stanley Yelnats’ van voor naar achter en terug hetzelfde werd gespeld. Dus bleven ze hun zoons Stanley noemen. Stanley was enig kind, net als iedere Stanley Yelnats voor hem.

Ze hadden allemaal nog iets anders gemeen. Ondanks hun enorme pech bleven ze altijd hoopvol. Zoals Stanleys vader graag zei: ‘Ik leer van mislukkingen.’

Maar misschien hoorde dat ook wel bij de vloek. Als Stanley en zijn vader niet altijd hoop bleven houden, dan zou het ook niet iedere keer zoveel pijn doen als hun hoop de bodem werd ingeslagen.

‘Niet iedere Stanley Yelnats is een mislukkeling geweest,’ bracht Stanleys moeder vaak naar voren, steeds als Stanley of zijn vader zo ontmoedigd raakte dat ze werkelijk in de vloek begonnen te geloven. De eerste Stanley Yelnats, Stanleys overgrootvader, had een vermogen opgebouwd in de aandelenmarkt. ‘Hij kan toch niet al te veel pech hebben gehad.’

Op die momenten verzuimde ze te melden welke pech de eerste Stanley Yelnats was overkomen. Hij had zijn hele fortuin verloren toen hij verhuisde van New York naar Californië. Zijn koets werd overvallen door de outlaw Kissing Kate Barlow.

Als dat niet was gebeurd zou Stanleys familie nu in een villa aan het strand in Californië wonen. In plaats daarvan zaten ze in een piepklein flatje gepropt, waar het stonk naar verschroeid rubber en zweetvoeten.

Ik wou, ach, ik wou...

De flat stonk zo omdat Stanleys vader een manier probeerde te vinden om oude gymshoenen te recyclen. ‘De eerste die oude gympen opnieuw weet te benutten,’ zei hij, ‘zal een zeer rijk man zijn.’ Het was dit laatste project dat tot Stanleys aanhouding had geleid. De busrit werd steeds hobbeler omdat de weg niet langer bestraat was.

Stanley was nogal onder de indruk geweest toen hij voor het eerst ontdekte dat zijn overgrootvader beroofd was door Kissing Kate Barlow. Oké, hij had liever op het strand in Californië gewoond, maar het was toch best cool om iemand in je familie te hebben die door een beroemde bandiet was bestolen.

Kate Barlow had Stanleys overgrootvader trouwens niet werkelijk gekust. Dat zou pas echt cool zijn geweest, maar ze kuste alleen de mannen die ze ombracht. In plaats daarvan beroofde ze hem en liet ze hem midden in de woestijn achter.

‘Hij had *geluk* dat hij het heeft overleefd,’ had Stanleys moeder snel gezegd.

De bus minderde vaart. De bewaker kreunde terwijl hij zijn armen strekte.

‘Welkom in Camp Green Lake,’ zei de chauffeur.

Stanley keek uit het vuile raam. Hij zag geen meer.

En er was nauwelijks groen te bekennen.

Stanley voelde zich verdoofd toen de bewaker hem zijn handboeien afdeed en hem de bus uit leidde. Hij had meer dan acht uur in de bus gezeten.

‘Voorzichtig,’ zei de buschauffeur toen Stanley de bus uitstapte. Stanley wist niet zeker of de buschauffeur bedoelde dat hij voorzichtig de treden moest nemen of dat hij hem zei voorzichtig te zijn in Camp Green Lake. ‘Bedankt voor de lift,’ zei hij. Hij had een droge mond en zijn keel deed pijn. Hij stapte op de harde, droge grond. Rond zijn pols was een zweetrand waar de handboei had gezeten.

Het terrein was dor en verlaten. Hij zag een paar vervallen gebouwen en enkele tenten. Verderop stond een hut onder twee hoge bomen. Die twee bomen waren het enige groen dat hij kon zien. Er groeide zelfs geen onkruid.

De bewaker bracht Stanley naar een klein gebouwtje. Op een bord aan de gevel stond: U BETREEDT JEUGDGEVANGENIS CAMP GREEN LAKE. Daarnaast hing een ander bord waarop stond dat het in strijd was met het Wetboek van Strafrecht van Texas om vuurwapens, explosieven, wapens, drugs of alcohol mee het terrein op te nemen.

Terwijl Stanley de tekst op het bord las dacht hij alleen maar: *Nou, en!*

De bewaker leidde Stanley het gebouw binnen, waar de koelte van de airconditioning een hele verademing was.

Er zat een man met zijn voeten op zijn bureau. Hij draaide zijn

hoofd om toen Stanley en de bewaker binnenkwamen, maar verder bewoog hij zich niet. Hij droeg een zonnebril en een cowboyhoed, ondanks het feit dat hij binnen zat. Hij had ook een blikje fris in zijn hand, en de aanblik daarvan maakte dat Stanley zich alleen nog maar meer bewust werd van zijn eigen dorst.

Hij wachtte terwijl de busbewaker de man wat papieren gaf om te ondertekenen.

‘Dat zijn een boel zonnebloempitten,’ zei de busbewaker.

Stanley zag op de vloer naast het bureau een jutezak vol zonnebloempitten staan.

‘Ik ben vorige maand gestopt met roken,’ zei de man met de cowboyhoed. Op zijn arm zat een tatoeage van een ratelslang, en toen hij zijn handtekening zette leek de ratel van de slang te wiebelen. ‘Ik rookte een pakje per dag. Nu eet ik per week een zak van deze dingen leeg.’

De bewaker lachte.

Achter zijn bureau moest een klein koelkastje hebben gestaan, want de man met de cowboyhoed haalde nog twee blikjes frisdrank tevoorschijn. Heel even hoopte Stanley dat één daarvan misschien voor hem was, maar de man gaf er één aan de bewaker en zei dat de andere voor de buschauffeur was.

‘Negen uur hiernaartoe, en nu weer negen uur terug,’ mopperde de bewaker. ‘Wat een dag.’

Stanley dacht terug aan de lange, ellendige busreis en had een beetje medelijden met de bewaker en de buschauffeur.

De man met de cowboyhoed spuugde wat zonnebloempitschilletjes in een papierbak. Toen liep hij om het bureau heen naar Stanley. ‘Ik heet meneer De Heer,’ zei hij. ‘Steeds als je tegen me praat noem je me bij mijn naam, is dat duidelijk?’

Stanley aarzelde. ‘Eh, jawel, meneer De Heer,’ zei hij, hoewel hij zich niet kon voorstellen dat de man werkelijk zo heette.

‘Je zit niet meer op scouting,’ zei meneer De Heer.

Stanley moest voor de ogen van meneer De Heer zijn kleren uittrekken, om te controleren of hij niet iets te verbergen had. Vervolgens kreeg hij twee sets kleren en een handdoek. Elke set bestond uit een oranje overall met lange mouwen, een oranje T-shirt en gele sokken. Stanley was er niet zeker van of de sokken oorspronkelijk geel waren geweest.

Hij kreeg ook witte gympen, een oranje pet en een veldfles van stevig plastic, die helaas leeg was. Aan de achterkant van de pet was een stuk stof genaaid om je nek te beschermen.

Stanley kleepte zich aan. De kleren roken naar zeep.

Meneer de Heer vertelde dat één set bedoeld was om in te werken en één om te dragen in zijn vrije tijd. Om de drie dagen werd er gewassen. Op die dag zouden zijn werkkleren worden gewassen. Dan werd de andere set zijn werkset en zou hij schone kleren krijgen om te dragen als hij klaar was met werken.

‘Je moet iedere dag een gat graven, ook op zaterdag en zondag. Ieder gat moet anderhalve meter diep zijn en anderhalve meter in doorsnee in iedere richting. Je schop is je meetstok. Het ontbijt staat klaar om 4.30 uur.’

Stanley moet verbaasd hebben gekeken, want meneer De Heer begon uit te leggen dat ze vroeg begonnen om het heetste deel van de dag te vermijden. ‘Niemand zal zich om je bekommeren,’ voegde hij eraan toe. ‘Hoe meer tijd je nodig hebt om te graven, hoe langer je in de zon moet staan. Als je iets interessants opgraaft, moet je dat melden bij mij of een andere leider. Als je klaar bent, is de rest van de dag voor jou.’

Stanley knikte ten teken dat het hem duidelijk was.

‘Dit is geen scoutingkamp,’ zei meneer De Heer.

Hij controleerde Stanleys rugzak; hij mocht hem houden. Toen nam hij Stanley mee naar buiten, de kokende hitte in.

‘Kijk eens goed om je heen,’ zei meneer De Heer. ‘Wat zie je?’

Stanley keek uit over de uitgestrekte woestenij. De lucht was zwaar

van de hitte en het stof. ‘Niet veel,’ zei hij, en voegde daar snel aan toe, ‘meneer De Heer.’

Meneer De Heer lachte. ‘Zie je wachttorens?’

‘Nee.’

‘Een hek met schrikdraad dan?’

‘Nee, meneer De Heer.’

‘Er staat helemaal geen hek, hè?’

‘Nee, meneer De Heer.’

‘Zin om weg te lopen?’ vroeg meneer De Heer.

Stanley keek hem aan, niet zeker van wat hij bedoelde.

‘Ga gerust je gang als je weg wilt, begin maar te lopen. Ik zal je niet tegenhouden.’

Stanley wist niet welk spelletje meneer De Heer speelde.

‘Ik zie je naar mijn pistool kijken. Maak je geen zorgen. Ik zal je niet neerschieten.’ Hij klopte op de holster. ‘Deze is voor geelgevlekte hagedissen. Ik zou aan jou geen kogel verspillen.’

‘Ik ben niet van plan om weg te lopen,’ zei Stanley.

‘Heel verstandig,’ zei meneer De Heer. ‘Niemand loopt weg van hier. Wij hebben geen hek nodig. Weet je waarom? Omdat wij het enige water hebben binnen een straal van 150 kilometer. Wil je wegelopen? Dan ben je binnen drie dagen voer voor de gieren.’

Stanley zag een paar jongens in oranje kleren en met schoppen in de hand zichzelf in de richting van de tenten slepen.

‘Heb je dorst?’ vroeg meneer De Heer.

‘Ja, meneer De Heer,’ zei Stanley dankbaar.

‘Nou, wen er maar aan. Dat blijft zo de komende achttien maanden.’

Er stonden zes grote grijze tenten, elk met een zwarte letter erop: A, B, C, D, E en F. De eerste vijf tenten waren voor de kampbewoners. De leiders sliepen in tent F.

Stanley werd ondergebracht in tent D. Meneer Pendanski was zijn leider.

‘Mijn naam is gemakkelijk te onthouden,’ zei meneer Pendanski terwijl hij Stanley net buiten de tent de hand schudde. ‘Drie simpele woorden: pen, dans en ski.’

Meneer de Heer liep terug naar het kantoor.

Meneer Pendanski was jonger dan meneer De Heer en zag er lang niet zo eng uit. Zijn haar was zo kortgeschoren dat hij bijna kaal was, maar zijn gezicht ging schuil achter een dikke, zwarte, krullende baard. Zijn neus was flink verbrand door de zon.

‘Meneer De Heer is niet zo’n kwaai,’ zei meneer Pendanski. ‘Hij is alleen maar in een slecht humeur sinds hij met roken is gestopt. Voor de directeur moet je pas echt oppassen. Er geldt eigenlijk maar één huisregel op Camp Green Lake: zorg dat je de directeur niet kwaad maakt.’

Stanley knikte, alsof hij het begreep.

‘Stanley, ik wil dat je weet dat ik respect voor je heb,’ zei meneer Pendanski. ‘Ik begrijp dat je een paar stomme fouten hebt gemaakt in je leven. Anders zou je hier nu niet zijn. Maar iedereen maakt fouten. Misschien heb je een paar slechte dingen op je geweten, maar dat wil nog niet zeggen dat je een slechte knul bent.’

Stanley knikte. Het leek zinloos om te proberen deze leider te ver-

tellen dat hij onschuldig was. Hij nam aan dat iedereen dat wel zou zeggen. Hij wilde niet dat meneer Pen-dans-ski dacht dat hij geen goede instelling had.

‘Ik zal je helpen om je leven weer op de rails te krijgen,’ zei zijn leider. ‘Maar daar moet je zelf ook aan meewerken. Kan ik op je hulp rekenen?’

‘Ja, meneer,’ zei Stanley.

Meneer Pendanski zei: ‘Mooi zo,’ en klopte Stanley op zijn rug.

Twee jongens met ieder een schop in hun hand kwamen over het terrein aanlopen. Meneer Pendanski riep hen. ‘Rex! Alan! Kom eens kennismaken met Stanley. Hij is ons nieuwste teamlid.’

De jongens wierpen een vermoeide blik op Stanley.

Ze dropen van het zweet, en hun gezichten waren zo vuil dat Stanley niet direct in de gaten had dat één van hen zwart was en de ander blank.

‘Wat is er gebeurd met Kotszak?’ vroeg de zwarte jongen.

‘Lewis ligt nog in het ziekenhuis,’ zei meneer Pendanski. ‘Die komt niet meer terug.’ Hij droeg de jongens op om Stanley de hand te schudden en zichzelf voor te stellen, ‘zoals het hoort.’

‘Hoi,’ bromde de blanke jongen.

‘Dat is Alan,’ zei meneer Pendanski.

‘Zo heet ik niet,’ zei de jongen. ‘Mijn naam is Inktvis. En dat is X-Ray.’

‘Hoi,’ zei X-Ray. Hij lachte en schudde Stanleys hand. Hij droeg een bril, maar de glazen waren zo vies dat Stanley zich afvroeg of hij er nog wel iets door kon zien.

Meneer Pendanski vroeg Alan om de andere jongens uit de recreatiekeet te halen om kennis te maken met Stanley. Daarna nam hij hem mee de tent in.

Er stonden zeven veldbedden, met ongeveer een halve meter tussenruimte.

‘Wat was het bed van Lewis?’ vroeg meneer Pendanski.

‘Kotszak sliep hier,’ zei X-Ray, terwijl hij een trap gaf tegen één van de bedden.

‘Oké, Stanley, dan is dat nu van jou,’ zei meneer Pendanski.

Stanley keek naar het veldbed en knikte. Hij was er niet bepaald gelukkig mee te moeten slapen in het bed dat door ene Kotszak was gebruikt.

Aan één kant van de tent waren van zeven kratten twee stapels gemaakt. De open kant van de kratten was naar buiten gericht. Stanley legde zijn rugzak, schone kleren en handdoek in de krat die van Kotszak was geweest. Het was de onderste van de stapel van drie.

Inktvis kwam terug met vier andere jongens. De eerste drie werden door meneer Pendanski voorgesteld als José, Theodore en Ricky. Ze noemden zichzelf Magneet, Oksel en Zigzag.

‘Ze hebben allemaal een bijnaam,’ legde meneer Pendanski uit. ‘Maar ik gebruik liever de namen die ze van hun ouders hebben gekregen – de namen waaraan de maatschappij hen zal herkennen als ze weer terugkeren om nuttige en hardwerkende leden van de samenleving te worden.’

‘Het is niet zomaar een bijnaam,’ zei X-Ray tegen meneer Pendanski. Hij tikte tegen de rand van zijn bril. ‘Ik kijk dwars door je heen, Ma. Je hebt een groot, vet hart.’

De laatste jongen had ofwel geen echte naam of anders had hij geen bijnaam. Zowel meneer Pendanski als X-Ray noemde hem Zero.

‘Weet je waarom hij Zero heet?’ vroeg meneer Pendanski. ‘Omdat hij een lege bovenkamer heeft.’ Hij lachte en schudde speels aan Zero’s schouder.

Zero zei niets.

‘En dit is Ma!’ zei een jongen.

Meneer Pendanski lachte naar hem. ‘Als jij het prettiger vindt om me Ma te noemen, Theodore, dan ga je maar lekker je gang, hoor.’

Hij draaide zich om naar Stanley. ‘Als je vragen hebt kun je terecht bij Theodore. Hoor je dat, Theodore? Ik reken op je.’

Theodore spuugde een dun straaltje speeksel tussen zijn tanden door, aanleiding voor een paar van de anderen om te mopperen over de noodzaak om hun ‘huis’ schoon te houden.

‘Jullie zijn allemaal ooit nieuw geweest hier,’ zei meneer Pendanski, ‘en jullie weten allemaal wat voor gevoel dat is. Ik reken op ieder van jullie om Stanley te helpen.’

Stanley keek naar de grond.

Meneer Pendanski ging de tent uit en al snel gingen de andere jongens ook één voor één weg, een handdoek en een verschoning bij zich. Stanley was opgelucht dat ze hem alleen lieten, maar hij had zo’n dorst dat hij dacht dat hij dood zou gaan als hij niet gauw wat te drinken zou krijgen.

‘Hé, eh, Theodore,’ zei hij, terwijl hij achter hem aanliep. ‘Weet jij waar ik mijn veldfles kan vullen?’

Theodore draaide zich snel om en greep Stanley bij zijn kraag. ‘Mijn naam is niet Thee-oo-door,’ zei hij. ‘Ik heet Oksel.’ Hij gooi-de Stanley tegen de grond.

Stanley keek doodsbenauwd naar hem op.

‘Er zit een waterkraan aan de muur van het douchehok.’

‘Dank je... Oksel,’ zei Stanley.

Terwijl hij keek hoe de jongen zich omdraaide en wegliep, kon hij met geen mogelijkheid bedenken waarom iemand Oksel genoemd wilde worden.

Maar het maakte wel dat hij zich er iets beter onder voelde dat hij moest slapen op een bed dat van iemand geweest was die Kotszak heette. Misschien was het wel een uitdrukking van respect.

6

Stanley nam een douche – als je het zo tenminste kon noemen, at zijn avondeten – als je het zo tenminste kon noemen, en ging naar bed – als je zijn stinkende en jeukerige veldbed tenminste een bed kon noemen.

Vanwege de waterschaarste kon iedere kampbewoner zich maar vier minuten lang douchen. Zolang kostte het Stanley bijna om aan het koude water gewend te raken. Er was geen knop voor warm water. Hij bleef maar in de straal stappen, en er weer uit springen, totdat het water automatisch werd afgesloten. Hij kwam er nooit aan toe om zijn zeep te gebruiken, wat maar goed was ook, omdat hij geen tijd zou hebben gehad om het schuim af te spoelen.

Het avondeten bestond uit een soort gestoofd vlees en groenten. Het vlees was bruin en de groenten waren ooit groen geweest. Alles smaakte min of meer hetzelfde. Hij at alles op, en gebruikte zijn witte boterham om de jus op te deppen. Stanley was nooit iemand geweest die zijn bord niet leegat, hoe het eten ook smaakte.

‘Wat heb je gedaan?’ vroeg één van de kampbewoners aan hem.

Stanley wist eerst niet wat hij bedoelde.

‘Ze hebben je hier toch niet zomaar heen gestuurd.’

‘O.’ Hij snapte het. ‘Ik heb een paar gympen gestolen.’

De andere jongens vonden dat grappig. Stanley wist niet zeker waarom. Misschien omdat hun vergrijpen veel ernstiger waren dan het stelen van schoenen.

‘Uit een winkel, of had iemand ze aan?’ vroeg Inktvis.

‘Eh, geen van beide,’ antwoordde Stanley. ‘Ze waren van Clyde Livingston.’

Niemand geloofde hem.

‘Van “Zweefvoetjes”?’ zei X-Ray. ‘Ja, het zal wel!’

‘Ik geloof er geen moer van,’ zei Inktvis.

Nu, terwijl Stanley op zijn bed lag, bedacht hij dat het ergens wel grappig was. Niemand had hem geloofd toen hij zei dat hij onschuldig was. En nu hij zei dat hij ze had gestolen, was er ook niemand die hem geloofde.

Clyde ‘Zweefvoetjes’ Livingston was een beroemd honkbalspeler. Hij had de Amerikaanse competitie in de afgelopen drie jaar met gestolen honken aangevoerd. Hij was de enige speler uit de geschiedenis die ooit vier driehonkslagen in één wedstrijd had geslagen.

Stanley had een poster van hem aan de muur van zijn slaapkamer hangen. Hij had die poster in ieder geval altijd gehad. Waar hij nu was wist hij niet. Hij was meegenomen door de politie en hij was gebruikt om zijn schuld aan te tonen in de rechtszaal.

Clyde Livingston kwam ook naar de rechtszaal. Toen Stanley erachter kwam dat Zweefvoetjes erbij zou zijn, was hij, ondanks alles, echt opgewonden bij het vooruitzicht zijn held te ontmoeten. Clyde Livingston getuigde dat het zijn sportschoenen waren en dat hij ze had geschonken om te helpen geld in te zamelen voor het tehuis voor daklozen. Hij zei dat hij zich niet kon voorstellen wat voor vreselijk persoon zou stelen van dakloze kinderen.

Dat viel Stanley het zwaarst. Zijn held dacht dat hij een waardeloze-smerige-rotte dief was.

Toen Stanley zich in zijn bed probeerde om te draaien, was hij bang dat het onder al zijn gewicht zou instorten. Hij paste er maar nauwelijks in. Toen het hem eindelijk gelukt was op zijn buik te

rollen was de stank zo erg dat hij zich weer moest omdraaien om te proberen op zijn rug te slapen. Het bed stonk naar zure melk. Hoewel het nacht was, was het nog steeds erg warm. Oksel lag twee bedden verderop te snurken.

Op school werd Stanley altijd getreiterd door een pestkop die Derrick Dunne heette. De leraren namen Stanleys klachten nooit serieus, omdat Derrick zoveel kleiner was dan Stanley. Sommige leraren leken het wel amusant te vinden dat een klein jochie als Derrick iemand kon pesten die zo groot en dik was als Stanley.

Op de dag dat Stanley werd gearresteerd, had Derrick Stanleys aantekenblok afgepakt en, na een lang spelletje van pak-het-dan-als-je-kan, uiteindelijk in de toiletpot van de jongens-wc laten vallen. Tegen de tijd dat Stanley het weer had opgevestigd had hij zijn bus gemist en moest hij naar huis lopen.

Terwijl hij op weg was naar huis, zijn natte aantekenblok onder zijn arm, met het vooruitzicht dat hij de bedorven bladzijden zou moeten overschrijven, kwamen de gymschoenen uit de lucht vallen.

‘Ik liep naar huis en de gymschoenen kwamen uit de lucht vallen,’ had hij de rechter verteld. ‘Eén viel er boven op mijn hoofd.’

Het had nog pijn gedaan ook.

Ze waren niet echt uit de lucht komen vallen. Hij kwam net onder een viaduct vandaan toen de schoen op zijn hoofd viel.

Stanley beschouwde het als een soort teken. Zijn vader had getracht een manier te vinden om oude gymschoenen te recyclen, en plotseling viel er een paar gympen op zijn hoofd, schijnbaar uit het niets, als een presentje van God.

Natuurlijk kon hij niet weten dat ze van Clyde Livingston waren. De schoenen roken trouwens allesbehalve lekker. Degene die ze had gedragen, had flink last gehad van zweetvoeten.

Stanley kon niet anders dan denken dat er iets bijzonders was met

de schoenen, dat ze op de een of andere manier de sleutel tot zijn vaders uitvinding zouden betekenen. Het was té toevallig voor een simpel ongelukje. Stanley had het gevoel dat hij de schoenen van het lot in zijn handen hield.

Hij begon te rennen. Terugdenkend wist hij niet zeker waarom hij rende. Misschien had hij haast om de schoenen naar zijn vader te brengen, of misschien probeerde hij weg te rennen van zijn ellendige en vernederende dag op school.

Een politieauto stopte naast hem. Een politieagent vroeg hem waarom hij rende. Vervolgens pakte hij de schoenen af en voerde een gesprek via zijn mobilfoon. Kort daarna werd Stanley gearresteerd.

Het bleek dat de gym schoenen waren gestolen uit een uitstalkast van het tehuis voor daklozen. Die avond zouden rijke mensen naar het tehuis komen en honderd dollar betalen om het eten te eten dat de arme mensen iedere dag voor niets aten. Clyde Livingston, die ooit toen hij jonger was in het tehuis had gewoond, zou een voordracht houden en handtekeningen uitdelen. Zijn schoenen zouden worden geveild, en naar verwachting zouden ze meer dan vijfduizend dollar opbrengen. Al het geld zou worden gebruikt om de daklozen te helpen.

Vanwege het wedstrijdschema van de honkbalcompetitie werd Stanleys proces een aantal maanden uitgesteld. Zijn ouders konden zich geen advocaat veroorloven. 'Je hebt geen advocaat nodig,' had zijn moeder gezegd. 'Vertel maar gewoon de waarheid.'

Stanley vertelde de waarheid, maar misschien was het beter geweest als hij een klein beetje had gelogen. Hij had kunnen zeggen dat hij de schoenen op straat had gevonden. Niemand geloofde dat ze uit de lucht waren komen vallen.

Het was niet het lot, besefte hij. Het was zijn waardeloze-smerigerottige-varkens-stelende-over-overgrootvader!

De rechter noemde Stanleys vergrijp verachtelijk. 'De schoenen

vertegenwoordigden een waarde van meer dan vijfduizend dollar. Het was geld dat eten en onderdak zou verschaffen aan de daklozen. En jij hebt dat van hen gestolen, alleen maar om een aandenken te hebben.'

De rechter zei dat er plaats was in Camp Green Lake, en hij voerde aan dat de discipline van het kamp misschien Stanleys karakter zou verbeteren. Het was dat of de gevangenis. Stanleys ouders vroegen of ze wat tijd konden krijgen om meer over Camp Green Lake te weten te komen, maar de rechter adviseerde hun om snel een besluit te nemen. 'Een opengevallen plaats blijft niet lang onbezet op Camp Green Lake.'

De schop voelde zwaar aan in Stanleys zachte, vlezige handen. Hij probeerde hem de aarde in te rammen, maar het blad knalde op de grond en stuitte terug zonder ook maar een deukje te maken. De trillingen gingen langs de steel van de schop omhoog, Stanleys polsen in, en lieten zijn botten rammelen.

Het was nog donker. Het enige licht kwam van de maan en de sterren, meer sterren dan Stanley ooit tevoren had gezien. Het leek alsof hij net in slaap was gevallen toen meneer Pendanski binnenkwam en iedereen wekte.

Met al zijn kracht bracht hij de schop opnieuw naar de droge bodem van het meer. Het geweld deed zijn handen branden, maar maakte geen indruk op de aarde. Hij vroeg zich af of hij soms een kapotte schop had. Hij wierp een zijdelingse blik op Zero, ongeveer vijf meter bij hem vandaan, die een schopvol aarde opschepte en die op een bergje gooide dat al bijna dertig centimeter hoog was.

Als ontbijt hadden ze een soort lauwwarme pap gekregen. Het beste deel van het ontbijt was het sinaasappelsap. Ze kregen ieder een halve-literpak. De pap smaakte eigenlijk niet eens zo slecht, maar had net zo geroken als zijn bed.

Daarna vulden ze hun veldflessen, pakten hun schop, en werden naar buiten gedirigeerd over het meer. Iedere groep kreeg een ander stuk grond aangewezen.

De schoppen werden bewaard in een schuur vlak bij de douches. In Stanleys ogen waren ze allemaal hetzelfde, hoewel X-Ray zijn